

70-річчя

члена-кореспондента НАН України Н.М. ГУЛОЇ

12 червня виповнилося сімдесят років знаному науковцю у галузі медичної біохімії члену-кореспонденту Академії медичних наук України, члену-кореспонденту НАН України Надії Максимівні Гулій.

Н.М. Гула народилася у 1936 р. в Києві. Її батько — славетний учений-біохімік академік М.Ф. Гулій. 1959 року Надія Максимівна з відзнакою закінчила лікувальний факультет Київського медичного інституту, а у 1962 р., пішовши слідами батька, — аспірантуру кафедри біохімії і там же захистила кандидатську дисертацію з біохімії вітамінів. Перейшовши працювати в Інститут ендокринології та обміну речовин, у 1975 р. Н.М. Гула захистила докторську дисертацію. Від 1975 року і донині вона працює в Інституті біохімії ім. О.О. Палладіна НАН України, де пододала шлях від старшого наукового співробітника до керівника відділу біохімії ліпідів.

Основними напрямками наукових розробок Надії Максимівни є фундаментальні дослідження вітамінів, гормонів і біологічно активних ліпідів. Вона вперше описала в клітинах нейробластоми C1300 N18 мінорні ліпідні компоненти — N-фосфатидилетаноламін (NAPE) та N-ацилетаноламін (NAE), що належать до нового класу сигнальних ліпідів ендоканабіноїдів. Науковець показала, що рівень цих ліпідів у тканинах підвищується за умов деяких патологічних станів, зокрема ішемізації. Вона довела, що NAE притаманні кардіопротекторні та нейропротекторні властивості. На основі цих сполук створено медичні препарати з кардіопротекторною та нейропротекторною дією. Вперше Н.М. Гула виявила певні загальні закономірності змін

жирнокислотного складу тканин ссавців при розвитку багатьох патологічних станів. Показано, що ферменти пентодного циклу локалізовані в різних органелах клітини та підлягають гормональній регуляції. Також Надія Максимівна визначила, що у неплідних чоловіків репродуктивного віку спостерігаються порушення ліпідного складу компонентів сперми, що може служити критерієм неплідності.

Н.М. Гула — автор понад 200 наукових праць, серед яких такі фундаментальні дослідження, як «Обнаружение и возможная физиологическая роль ацилетаноламиновых фосфолипидов в клетках нейробластомы C1300 N 18», «Довголанцюгові N-ацилетаноламіни як новий клас біологічно активних регуляторів», «Вплив N-стеароїлетаноламіну на рівень стабільних метаболітів NO за різних патологічних станів, що супроводжуються оксидативним стресом». Вона підготувала 2 докторів та 14 кандидатів наук.

Надія Максимівна є членом експертної ради ВАК України, експертної ради Комітету з Державних премій України в галузі науки та техніки, головою Київського відділення Українського біохімічного товариства, членом редколегії «Українського біохімічного журналу».

За визначні наукові здобутки Н.М. Гула нагороджена орденом «Княгині Ольги» та медаллю Міжнародного академічного рейтингу «Золота Фортуна».

Наукова громадськість щиро вітає Надію Максимівну з ювілеєм, зичить їй здоров'я, нових звершень та здобутків у царині біохімії.